

Арина Бахтиярівна Білоусова

магістрант, спеціальність 073 «Менеджмент»
Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського
ORCID ID: 0000-0001-8312-2907
E-mail: belousovaa512@gmail.com

Євгенія Петрівна ГНАТЕНКО

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, управління та адміністрування Відокремленого структурного підрозділу Закладу вищої освіти Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Миколаївський інститут розвитку людини
ORCID ID: 0000-0001-6201-6268
E-mail: janie555@ukr.net

Віктор Володимирович ЛЯШЕНКО

доцент кафедри підприємництва, управління та адміністрування Відокремленого структурного підрозділу Закладу вищої освіти Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Миколаївський інститут розвитку людини
ORCID ID: 0000-0003-0177-6209
E-mail: lyashvv@i.ua

Анатолій Сергійович ГРИЗА

аспірант Одеської національної академії харчових технологій
ORCID ID: 0000-0002-8211-2334

НОВІТНЯ ПАРАДИГМА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Білоусова А. Б., Гнатенко Є. П., Ляшенко В. В., Гриза А. С. Новітня парадигма державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта економічних відносин. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2021. Том 6. № 3. С. 130 – 137.

Анотація

Вступ. На всіх історичних етапах розвитку держави зовнішньоекономічна діяльність впливала на вирішення економічних проблем на різних рівнях: народного господарства в цілому, окремих регіонів, об'єднань, підприємств. Як частина загальної структури народного господарства, зовнішньоекономічна діяльність впливає на удосконалювання внутрішньогосподарських пропорцій, розміщення і розвиток виробничих сил.

Метою дослідження є обґрунтування сутності та змісту механізмів державного управління зовнішньоекономічною діяльністю у сфері торгівлі в умовах розвитку інтеграційних процесів.

Результати. Встановлено, що на історичних етапах розвитку держави зовнішньоекономічна діяльність впливає на вирішення економічних проблем на різних рівнях: народного господарства в цілому, окремих регіонів, об'єднань, підприємств. Залежно від системи пріоритетів держави в галузі зовнішньоекономічних зв'язків виокремлено різновиди зовнішньоекономічної політики. Досліджено методи та інструментарій державного регулювання зовнішньоторговельної діяльності суб'єкту господарювання.

Висновки. Визначено, що всі методи з регулювання зовнішньоторговельної діяльності поділяються на дві великі групи: адміністративні (короткотермінові, мають обмежувальний характер) та економічні методи. За результатами дослідження обґрунтовано класифікацію методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності де базисними ознаками виступають: форма впливу; характер прояву; спосіб здійснення; призначення; термін дії тощо.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, державне регулювання, методи та інструментарій регулювання, торговельні операції, зовнішньоекономічна політика держави, зовнішня торгівля.

© Арина Бахтиярівна Білоусова, Євгенія Петрівна Гнатенко, Віктор Володимирович Ляшенко, Анатолій Сергійович Гриза, 2021

Aryna BILOUSOVA

Undergraduate, Specialty 073 "Management" V.O. Sukhomlinsky Mykolayiv National

Yevheniia HNATENKO

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Management and Administration of the Separate Structural Subdivision of the Higher Education Institution Open International University of Human Development "Ukraine" Mykolayiv Institute of Human Development

Viktor LYASHENKO

Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Management and Administration of the Separate Structural Subdivision of the Higher Education Institution Open International University of Human Development "Ukraine" Mykolayiv Institute of Human Development

Anatoly GRIZA

postgraduate student, Odessa National Academy of Food Technologies

**THE MODERN PARADIGM OF STATE REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES
SUBJECT**

Bilousova A., Hnatenko Y., Lyashenko V., Griza A. The modern paradigm of state regulation of foreign economic activities subject. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2021. Volume 6. № 3, pp. 130 – 137.

Abstract

Introduction. At all historical stages of the state's development, foreign economic activity has influenced the solution of economic problems at various levels: the national economy as a whole, separate regions, associations, and enterprises. As part of the general structure of the national economy, foreign economic activity affects the improvement of domestic economic proportions, location and development of productive forces.

The purpose of the study is to substantiate the essence and content of the mechanisms of state management of foreign economic activity in the field of trade in the development of integration processes.

Results. It is established that at all historical stages of development of the state foreign economic activity influences the decision of economic problems at various levels: a national economy as a whole, separate regions, associations, the enterprises. Depending on the system of priorities of an individual state in the field of foreign economic relations, the types of foreign economic policy are distinguished. Methods and tools of state regulation of foreign trade activities of the business entity are studied.

Conclusions. It is determined that all methods of regulating foreign trade are divided into two major groups: administrative (short-term are restrictive) and economic methods. According to the results of the study, the classification of methods of regulating foreign economic activity is substantiated, where the basic features are: the form of influence; the nature of the manifestation; method of implementation; appointment; validity period, etc.

Keywords: foreign economic activity, state regulation, methods and tools of regulation, trade operations, foreign economic policy of the state, foreign trade.

JEL classification: P45

Вступ

Від часу лібералізації зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) в Україні питанням організації та управління зовнішньоекономічними операціями приділяється підвищена увага як на теоретичному, так і практичному рівнях. Досить динамічно розвивається законодавче підґрунтя цієї сфери економічної діяльності, що зумовлено загально-світовими тенденціями уніфікації методологічної бази міжнародної торгівлі, посиленням інтеграційних процесів, появою нових форм і методів торгівлі. Інтегрування економіки України у світове господарство, її участь у різних видах міжнародного співробітництва значно підвищує роль та значення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД).

На всіх історичних етапах розвитку держави зовнішньоекономічна діяльність впливала на вирішення економічних проблем на різних рівнях: народного господарства

в цілому, окремих регіонів, об'єднань, підприємств. Як частина загальної структури народного господарства, зовнішньоекономічна діяльність впливає на удосконалювання внутрішньогосподарських пропорцій, розміщення і розвиток виробничих сил. Ще жодній країні не вдалося створити здорову економіку, ізолювавши її від світової економічної системи.

З розвитком державності в Україні та розумінням того, що ринкові відносини не виключають, а в деяких випадках, навпаки, вимагають втручання державних інституцій, в науковій літературі з'являється низка праць, присвячених державному регулюванню економічних відносин. Теоретико-методичні засади державного регулювання в економічній сфері загалом й у сфері ЗЕД зокрема знайшли відображення у наукових працях В. Гриньової, О. Дація, А. Дегтяра, С. Домбровської, І. Драгана, Л. Івашової, М. Латиніна, М. Новікової та ін. Незважаючи на досить ґрунтовний і масштабний розгляд проблем, пов'язаних із здійсненням зовнішньоекономічної діяльності і забезпеченням системи соціально-економічної безпеки, ще недостатньо опрацьованими залишаються питання розробки і впровадження ефективних і дистанційних механізмів державного регулювання у сфері ЗЕД з урахуванням сучасних тенденцій.

Мета та завдання статті

На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в обґрунтуванні сутності механізмів державного управління зовнішньоекономічною діяльністю у сфері торгівлі в умовах розвитку інтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу

ЗЕД стає все більш важливим фактором розвитку народного господарства й економічної стабілізації. Немає практично жодної галузі або сфери в економічно розвинених країнах, які б не були пов'язані зі сферою ЗЕД, яка спрямована на забезпечення національних інтересів і безпеки держави, шляхом підтримки митного і взаємовигідного співробітництва [1]. Відтак, дослідження ролі державного регулювання ЗЕД у нашій країні наразі також є актуальним.

Варто зазначити, що основною метою втручання держави в зовнішньоекономічну діяльність є забезпечення економічних і політичних інтересів країни. У той же час, держава сама схильна приймати на себе здійснення низки видів зовнішньоекономічних дій, що приносять доходи і які потребують державної участі.

У сучасних умовах будь-яка держава тим чи іншим чином регулює, стимулює або обмежує практично всі сфери міжнародних економічних відносин. Державне регулювання поширюється й на зовнішню торгівлю, міжнародний рух капіталу, валютні і кредитні відносини, науково-технічний обмін, міжнародне переміщення робочої сили.

Зважаючи на загальноприйняте трактування поняття «державне регулювання» і враховуючи сучасні тенденції в галузі науки «Публічне управління та адміністрування» [2, 3], можемо сформулювати визначення державного регулювання зовнішньоекономічних відносин – це сукупність форм, методів й інструментів впливу на економічні відносини між країнами, що використовуються державними органами, службами й інституціями відповідно до державних і національних інтересів, цілей і завдань. Держави здійснюють свій вплив за допомогою прийняття законів та інших підзаконних актів.

Зовнішньоекономічна політика держави – важлива складова зовнішньої політики держави і являє собою систему принципів і методів, що визначають діяльність органів державної влади та державного управління, спрямованих на забезпечення національних економічних інтересів у сфері розвитку та взаємодії національних економік у цілому і національних суб'єктів міжнародного бізнесу зокрема [3].

Державна зовнішньоекономічна політика є певною відповіддю на посилення впливу світового господарства на національний економічний розвиток. Залежно від

системи пріоритетів окремої держави в галузі зовнішньоекономічних зв'язків розрізняють такі різновиди зовнішньоекономічної політики (табл. 1).

Таблиця 1. Види зовнішньоекономічної політики держави (за пріоритетами)

Назва виду	Зміст зовнішньоекономічної політики держави
Пасивна	Погодження на часткову або повну втрату самостійності країни у проведенні економічної політики
Експлуатаційна	Намагання використати зростаючу взаємозалежність країни, зокрема, через лібералізацію економічних відносин
Захисна	Утримання певного рівня економічної автономності країни, зокрема, через введення обмежуючих режимів
Агресивна	Контроль руху факторів виробництва однієї країни стосовно інших
Конструктивна	Узгодження умов регулювання світогосподарських зв'язків з окремих питань

*Джерело: сформовано автором за даними [4].

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється державою, недержавними органами управління економікою (товарні фонди, валютні біржі і торгово-промислові палати України) та самими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності з метою:

- створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці;
- захисту економічних інтересів України та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- заохочення конкуренції та ліквідації монополізму у сфері ЗЕД;
- стимулювання прогресивних структурних змін в економіці;
- забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку [5].

Вищим органом, що здійснює державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, є Верховна Рада України. Вона створює законодавчу базу у сфері зовнішньоекономічної діяльності: 1) розглядає, затверджує та змінює структуру органів державного регулювання; 2) укладає і ратифікує міжнародні договори України; 3) встановлює правові режими на території України.

Загальне керівництво здійснює Кабінет Міністрів України на основі прийнятих Верховною Радою України законів. У підпорядкуванні Кабінету Міністрів України знаходяться Міністерства, Державні комітети, Центральні органи влади зі спеціальним статусом та інші центральні органи та установи.

Питання управління у сфері зовнішньоторговельної діяльності знаходяться у компетенції одразу декількох органів виконавчої влади, серед яких ключову позицію займає Міністерство економіки України: 1) забезпечує проведення єдиної зовнішньоекономічної політики; 2) здійснює контроль за державними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, дотриманням законів України.

Міністерство економіки України здійснює регулювання та контроль за питаннями, що стосуються забезпечення складання балансу платежів, зведеного валютного плану, коригування розмірів митних тарифів, порядку проведення митних операцій, режиму і ліцензування в Україні, укладання міжурядових угод і контролю за їх реалізацією та ін.

Другою за значенням у структурі державного регулювання зовнішньоторговельної діяльності є Державна митна служба України, яка відноситься до Центральних органів влади зі спеціальним призначенням і має досить складну організаційно-управлінську структуру та здійснює митний контроль на території України, затверджує акти з питань митної політики держави тощо.

Крім центральних органів державного управління регулювання та контроль зовнішньоторговельної діяльності здійснюють і органи місцевого управління, які:

- здійснюють реєстрацію суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (як суб'єктів господарської діяльності);
- контролюють функціонування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на регіональному рівні;
- контролюють придбання, продаж і обмін валют на валютних аукціонах і біржах, міжбанківському валютному ринку [6].

Загальне державне регулювання зовнішньої торгівлі здійснюється за допомогою різних методів (табл. 2), які застосовуються на різних рівнях державного управління, мають певне цільове призначення і передбачають використання певних способів та прийомів.

У світовій і вітчизняній практиці всі методи з регулювання зовнішньоторговельної діяльності поділяються на дві великі групи: адміністративні методи, – є короткотерміновими мають обмежувальний або фіскальний характер та через які держава здійснює «ручне» управління у сфері зовнішньої торгівлі з метою термінового впливу на прискорення чи гальмування тих чи інших процесів, виходячи з державних потреб; економічні методи – є довгостроковими, характеризуються як регулюючі та використовуються з метою сприяння розвитку національної економіки та забезпечення стабільних надходжень до бюджету від зовнішньої торгівлі.

Таблиця 2. Класифікація методів державного регулювання ЗЕД

Критерії	Методи	Характеристика методів
Форма впливу на суб'єкти ЗЕД	Економічні	Непрямий вплив, альтернатива поведінки для суб'єктів наявна, результати впливу не передбачувані
	Адміністративні	Прямий вплив, альтернативи поведінки для суб'єктів не існує, результати впливу є передбачуваними
Засіб впливу на суб'єкти ЗЕД	Правові	Встановлення обов'язкових для виконання юридичних норм (правил) поведінки суб'єктів
	Адміністративні	Прямий вплив держави на діяльність суб'єктів
	Економічні, у тому числі ➤ фінансово-бюджетні; ➤ кредитно-грошові	Вплив на економічні інтереси суб'єктів: ➤ вплив на фінанси суб'єктів, ➤ вплив на пропозицію грошей.
Очікуваний результат впливу	Стимулюючі	Пожвавляють економічну активність суб'єктів
	Обмежуючі	Стримують економічну активність суб'єктів
Використання тарифу як засобу регулювання	Тарифні (митні)	Передбачають використання митного тарифу
	Нетарифні (немитні)	Не передбачають використання митного тарифу

*Джерело: сформовано автором за даними [4].

У науковій та фаховій літературі методи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності розглядаються достатньо широко. Вони висвітлюються і в працях таких фахівців з державного регулювання, як: Л. Дідківської, Л. Головка, О. Іваницької, і в працях фахівців з економіки – О. Гребельника, О. Дудчака, і в роботах практиків – О. Єгорова, В. Науменка, С. Терещенка. Майже всі з вище перелічених авторів погоджуються щодо наявності двох груп методів державного регулювання зовнішньоторговельних операцій, але вони по-різному визначають ці групи, характеризують їх та класифікують способи й прийоми всередині кожної з цих груп.

Отже, ми бачимо, що класифікація, що пропонується різними авторами, в основному зводиться до поділу методів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на дві групи – тарифні і нетарифні. Проте є різні підходи до визначення їх змісту та способів їх застосування.

За результатами проведеного дослідження щодо висвітлення науковцями та практиками методів державного регулювання та з урахуванням поглядів різних авторів пропонуємо власну класифікацію методів регулювання зовнішньоекономічної

діяльності, де базисними ознаками виступають: форма впливу; характер; спосіб здійснення; призначення; термін дії з визначенням певного набору інструментів, що використовуються з метою регулювання зовнішньоторговельної діяльності й формують змістове наповнення кожної класифікаційної групи тощо.

Методи	Правові	Адміністративні	ЕКОНОМІЧНІ	
			фінансово-бюджетні	кредитно-грошові
ЗАСОБИ (ІНСТРУМЕНТИ)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Конституція та закони України; ➤ укази і розпорядження Президента; ➤ постанови та інші акти Верховної Ради України; ➤ постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; ➤ нормативно-правові акти центральних та місцевих органів державного регулювання 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Реєстрація суб'єктів ЗЕД; ➤ Ліцензування; ➤ контингентування; ➤ квотування; ➤ регламентація митних процедур; ➤ державні стандарти якості; ➤ специфічні вимоги до товарів (маркування, упакування); ➤ санкції; ➤ ембарго; ➤ індикатори планування ЗЕД 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Податки на експорт та імпорт; ➤ податкові пільги; ➤ субсидування експорту; ➤ державні дотації; ➤ експортні премії 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Експортне кредитування; ➤ пільгові кредити; ➤ регулювання валютних курсів; ➤ валютні обмеження; ➤ експортне страхування і гарантії

Рис. 1. Система засобів (інструментів) державного регулювання ЗЕД.

Джерело: сформовано автором за даними [4]

При розробці даної класифікації ми виходимо з того, що регулювання зовнішньоторговельної діяльності здійснюється через використання певного набору інструментів (рис. 1): митний тариф, митний збір; податок на додану вартість, акцизний збір, зміна курсу валюти, коди товарної номенклатури, кількісні обмеження, побічний протекціонізм, технічні стандарти тощо.

Так, за формою впливу до прямих методів ми відносимо митний тариф, митний збір, кодифікація товарів, кількісні обмеження, заходи побічного протекціонізму й стимулювання експорту, технічні стандарти тощо; до непрямих методів – податок на додану вартість, акцизний збір, зміна курсу валюти тощо. Якщо ці ж інструменти класифікувати за характером прояву, то вони розподіляться наступним чином: економічні – митний тариф, митний збір; податок на додану вартість, акцизний збір, зміна курсу валюти, коди товарної номенклатури; адміністративні – кількісні обмеження, побічний протекціонізм, стимулювання експорту, технічні стандарти.

Крім того, інструментом державного регулювання ЗЕД є кількісні або нетарифні обмеження. Вони являють собою встановлення державою прямих адміністративних норм, що визначають кількість і номенклатуру товарів, дозволених для ввезення або вивезення. Поряд із видом і кількістю іноді обмежується коло країн, з яких ці товари можуть бути ввезені. Подібно до митних зборів, кількісні обмеження знижують конкуренцію на внутрішньому ринку з боку іноземних товарів. Кількісні обмеження можуть використовуватися також з метою усунення торгівельних дисбалансів з окремими країнами, застосовуються в якості заходів у відповідь на дискримінаційні дії інших країн. Державні обмеження на експорт вводяться найчастіше щодо тих товарів, яких гостро потребує сама країна.

Існує кілька видів кількісних обмежень, а саме:

1. Контингентування є обмеження експорту й імпорту товарів певною кількістю або сумою (контингентом) на встановлений період часу.

2. Квотування – це також обмеження кількості (квота) експорту або імпорту товарів певного найменування.

3. При ліцензуванні державна влада забороняє вільне ввезення або вивезення без наявності ліцензії. Ліцензія видається на певну кількість товару і діє протягом періоду,

---

зазначеного в ній. Як правило, ліцензія на експорт й імпорт видається підприємствам, фірмам урядовими або уповноваженими на те спеціальними державними органами.

Механізм поєднання методів прямого і непрямого регулювання, правових, адміністративних та економічних може бути різним залежно від розвитку ринкових відносин, фінансової та економічної ситуації в країні. З розвитком ринкових відносин, залученням до процесу регулювання інститутів ринку методи прямого впливу (адміністративні), як правило, поступаються місцем опосередкованим (економічним) і відіграють другорядну роль. Використання їх стає доцільним тоді, коли ринковий механізм та економічні засоби державного регулювання економіки виявляються недостатніми або діють надто повільно.

З огляду на зростання зацікавленості компаній у входженні на закордонні ринки спостерігається тенденція до активізації експорту та сприяння цьому з боку держави.

Сучасна комплексна система активізації збуту товарів на світовому ринку включає таке:

- економічне стимулювання експорту;
- адміністративні заходи щодо впливу на вивезення;
- використання інших методів заохочення експортерів.

Основну роль у цій системі активізації експорту відіграють економічні інструменти – кредитні і фінансові. Кредитні кошти в цілях формування експорту використовуються в основному в двох формах, по-перше, шляхом надання експортних кредитів на більш сприятливих умовах порівняно з тими, що діють на внутрішньому або міжнародному ринку. А по-друге, страхування експортних операцій, переважно експортних кредитів, що дозволяє приватним банкам надавати їх також на більш сприятливих умовах.

Серед методів регулювання підприємницької діяльності (правових, адміністративних, економічних і соціально-психологічних) міжнародна спільнота надає очевидний пріоритет правовим методам як основі формування та функціонування інших механізмів публічного управління такою системою господарювання [7]. З огляду на вищевикладене вважаємо, що державна політика України у сфері ЗЕД повинна бути спрямована на покращення системи методів її здійснення шляхом корегування вітчизняної законодавчої бази, на розширення участі України у міжнародних зв'язках, а також на впровадження дистанційного контролю у сфері ЗЕД і віддаленого митного спостереження.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Держава істотно впливає на підвищення конкурентоспроможності компаній, здійснюючи заходи щодо вдосконалення технологій виробництва, створення раціональної структури виробничих потужностей (податкові пільги, премії за капіталовкладеннями, довгострокові кредити тощо).

Визначено, що всі методи з регулювання зовнішньоторговельної діяльності поділяються на дві великі групи: адміністративні методи, які є короткотерміновими, мають обмежувальний або фіскальний характер та через які держава здійснює «ручне» управління у сфері зовнішньої торгівлі з метою оперативного впливу на прискорення чи гальмування тих чи інших процесів, виходячи з державних потреб; економічні методи, які є довготривалими, характеризуються як регулюючі та використовуються з метою сприяння розвитку національної економіки та забезпечення надходжень до бюджету від зовнішньої торгівлі.

Існуюча класифікація методів державного регулювання зовнішньоторговельною діяльністю не має однозначності. Так, часто під економічними методами автори розуміють виключно тарифне регулювання, а під адміністративними – нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. При цьому вважається, що тарифні

методи пов'язані тільки з функціями мита, а до нетарифних методів відносять всі інші засоби регулювання, що є невірним.

За результатами проведеного дослідження та з урахуванням того, що регулювання зовнішньоторговельної діяльності здійснюється через використання певного набору інструментів (митний тариф, митний збір; податок на додану вартість, акцизний збір, зміна курсу валюти, коди товарної номенклатури, кількісні обмеження, побічний протекціонізм, стимулювання експорту, технічні стандарти тощо), обґрунтовано власну класифікацію методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, де базисними ознаками виступають: форма впливу; характер прояву; спосіб здійснення; призначення; термін дії тощо.

Список літератури

1. Стеценко Ж. В. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Економічний Вісник НТУУ «КПІ»*. 2010. URL: <http://economy.kpi.ua/uk/node/145>.
2. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г., Шпачук В. В. Київ: КНУКіМ, 2016. 167 с.
3. Помаза-Пономаренко А. Л. Адміністрування і регулювання ЗЕД як функціонали забезпечення соціально-економічного розвитку держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2016. №10. С. 71-78.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навч. посіб. / Шкурупій О. В., Гончаренко В. В., Артеменко І. А. та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 248 с.
5. Двигун С. М. Розвиток механізмів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. №11. С. 35-43.
6. Дюмулен І.І. Всемирная торговая организация. М.: Экономика, 2007. 271 с.
7. Стельмашук А. М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Тернопіль: ТАНГ, 2000. 315 с.

References

1. Stetsenko, Zh. V. (2010). *Derzhavne rehulivannia zovnishn'oekonomichnoi diial'nosti v Ukraini*. [State regulation of foreign economic activity in Ukraine]. *Ekonomichnyj Visnyk NTUU «KPI»*. Available at: <http://economy.kpi.ua/uk/node/145>.
2. *Osoblyvosti publichnoho upravlinnia ta administruvannia*. (2016). [Features of public administration and administration]. Bakumenko, V. D., Bondar, I. S., Hornyk, V. H., Shpachuk, V. V. KNUKiM. Kyiv. Ukraine.
3. Pomaza-Ponomarenko, A. L. (2016). «Administration and regulation of foreign economic activity as a function of ensuring the socio-economic development of the state». *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. No 10. pp. 71-78.
4. *Zovnishn'oekonomichna diial'nist' pidpriemstva*. (2012). [Foreign economic activity of the enterprise]. Shkurupij, O. V., Honcharenko, V. V., Artemenko, I. A. and others. Tsentri uchbovoi literatury. Kyiv. Ukraine.
5. Dvyhun, S. M. (2011). «Development of mechanisms of state regulation of foreign economic activity of Ukraine». *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. No 11. pp. 35-43.
6. Djumulen, I.I. (2007). *Vsemirnaja torgovaja organizacija*. [World Trade Organization]. Jekonomika. Moscow. Russia.
7. Stel'maschuk, A. M. (2000). *Derzhavne rehulivannia ekonomiky*. [State regulation of the economy]. TANH, Ternopil. Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 10.06.2021 р.